

PORTRET / Katarina Šeme, ilustratorka, animatorka, striparka in oblikovalka

Knjiga, ki se jo gleda, ne le bere

✂ Ingrid Mager

Katarina Šeme je ilustratorka, striparka, 2D-animatorka in grafična oblikovalka. Diplomirala je iz vizualnih komunikacij na ALUO v Ljubljani, danes deluje kot samostojna ustvarjalka. Nekaj časa je delovala tudi na Cipru in v Belgiji, svoj študijski obisk Indonezije pa je nato prelila v svoj literarno-vizualni prvenec, risoroman *Sumatra – Leto na tropskem otoku*.

Tudi Katarina Šeme je ena tistih ustvarjalk, na katere je socialna izolacija v času korona ukrepov delovala zelo produktivno. Zadalala si je, da napiše scenarij in nariše strip. Kmalu zatem ji je prijateljica poslala povzelo na razpis založbe VigaVage za izvirni slovenski risoroman. »Poslali sem morala sinopsis zgodbe ter 15 strani že narisane stripa, nakar so mi sporočili, da so me izbrali. Tako sem lahko prečrtala scenarij, saj sem dobila še boljše priložnost – izdelati celoten strip, in sicer za kakovostno založbo, specializirano za risoroman, kjer ne izdajo karkoli. Vedno iščejo zgodbe, ki so relevantne za sodobno družbo, denimo tematike skupin z roba družbe, tabuizirane teme, skratka teme, ki so tudi meni blizu.«

Tako se je lotila svojega knjižnega prvenca *Sumatra – Leto na tropskem otoku*, ki ga je ustvarila v stripovsko-dokumentarističnem slogu, v katerem z bralci podeli svojo izkušnjo bivanja v Indoneziji, kamor se je podala na študij tradicionalnih umetnosti in kulture. Trk ob kulturne in verske razlike je zamajal njene poglede na ljudi, religijo in svet, kar je potem povzela na 280 straneh risoromana.

Kako brati risoroman

Avtorica si ni dovolila literarne svobode, »dovolj zanimivih stvari se je dejansko zgodilo, ni jih bilo treba niti olepševati. Morda sem zame-

njala kakšen vrstni red dogodkov, da sem ohranila dramaturški smisel, na dveh mestih pa sem realnost nekoliko priredila, denimo ko sem se s prijateljem iz Indonezije pogovarjala o demonih, sem si njegovo zgodbo v času odraščanja sposodila od nekoga drugega. Veliko oseb je v moji zgodbi, težko je vse karakterje natančno obdelati. Precej lažje je, če si zgodbe ni treba izmišljati, kajti posledično ni nekih lukenj, nelogičnosti.«

Forma je stripovska, zgodba teče v okvirčkih in tudi zunaj njih, »zdi se mi, da okvirčki pridodajo k vzdušju knjige; včasih sem jih tudi odebelila, da sem poudarila zgodbo v zgodbi, nekje pa okvirčkov sploh ni – vse to je še dodaten povedni jezik. Pri stripu mi je vseč ravno to, da je toliko možnosti in da lahko z majhnimi spremembami dodatno vplivam na občutek pri bralcu, kaj hočem zares povedati.«

Ali risoroman zahteva pozornost bralca ali gledalca, je težko opredeliti, nedvomno pa prebiranje zahteva svoj čas. »Prvi odzivi bralcev so bili zelo zanimivi, eni so denimo padli v branje in knjige niso mogli odložiti do konca, pravijo, da so jo prebrali v dveh urah. To me veseli, hkrati pa me je na neki način pretreslo: so zares pogledali tudi risbe, ki so nastajale leto in pol? Trudila sem se, da bi ravno skozi risbe povedala še dodatne stvari, kajti polne so detajlov, ki jih ne opaziš, če samo bereš. Je pa lepota risoromanov ravno ta, da se lahko k njim pozneje še vračaš in znova in znova gledaš risbe, odkrivaš plasti zgodbe, dojemaš nove razsežnosti, globine. Ko berem druge risoromane, zgodba seveda pritegne, želim naprej, želim izvedeti, kaj se bo zgodilo, hkrati pa čutim, da je za samim tekstom še nekaj več. Recimo detajli, ki jih je treba odkriti, videti – kako je postavljena roka, kam nekdo zares gleda.«

Najpomembnejša je prva skica

Katarina Šeme se poklicno ukvarja z animacijo, naročniki so manjša podjetja, domača in iz tujine, ter posamezniki, ne zanemarja pa niti svoje umetniške plati. Vedno ima pri sebi

skicirke in svinčnik. »Malo pišem in malo rišem. To hočem, hkrati pa tudi moram, da ne zakrmi misel niti roka. Ko se odločim, da bom risala, drugače, bolj osredotočeno opazujem stvari okrog sebe, iščem zanimivosti, podrobnosti, mimo katerih bi sicer šla, ne da bi jih opazila.«

Tudi skice za risoroman so najprej nastale v skicirki: v glavnem s svinčnikom, nekaj tudi s kemičnim svinčnikom, končno risbo pa je izdelala digitalno. »V računalniku imam možnost izbirati zelo različne čopiče, ki puščajo različne sledi svinčnika, peresa, oglja, in pri risoromanu so me zanimali čopiči z gostejšo strukturo, možnostjo zasenčevanja. Delo z računalnikom mi olajša marsikaj, lahko kaj popravim, spremenim zaporedje kvadratkov. Če bi delala na papir, bi morala celotno stran narisati znova. In ko neham delati, preprosto ugasnem računalnik, ni mi treba pospravljati čopičev ali sušiti risbic.« Riše sicer z grafičnim peresom na preprosto grafično tablico in hkrati gleda na zaslon računalnika, kar ustvari. »Tablica je samo medij, ki sprejema moje poteze. Opažam pa, da je tista povsem prva risba, ki nastane z roko v skicirko, vendarle nekoliko drugačna: ima dušo, več ekspresije, je neobremenjena. Kajti ko sedem za računalnik, opažam, da takoj začnem razmišljati nekoliko drugače.«

Njeni junaki v risoromanu niso narisani stilizirano, celo precej realistični so, »nisem želela v skrajnosti. Ljudje se mi zdijo lepi, ravno tako živali, narava, in zakaj jih ne bi upodobila takšne, kot so. Če vidiš svet lep, od ljudi pričakuješ lepe stvari, si na to osredotočen, verjamem, da se to potem vrne. Gre za vprašanje izbire, kaj se nekemu zdi pomembnejše.«

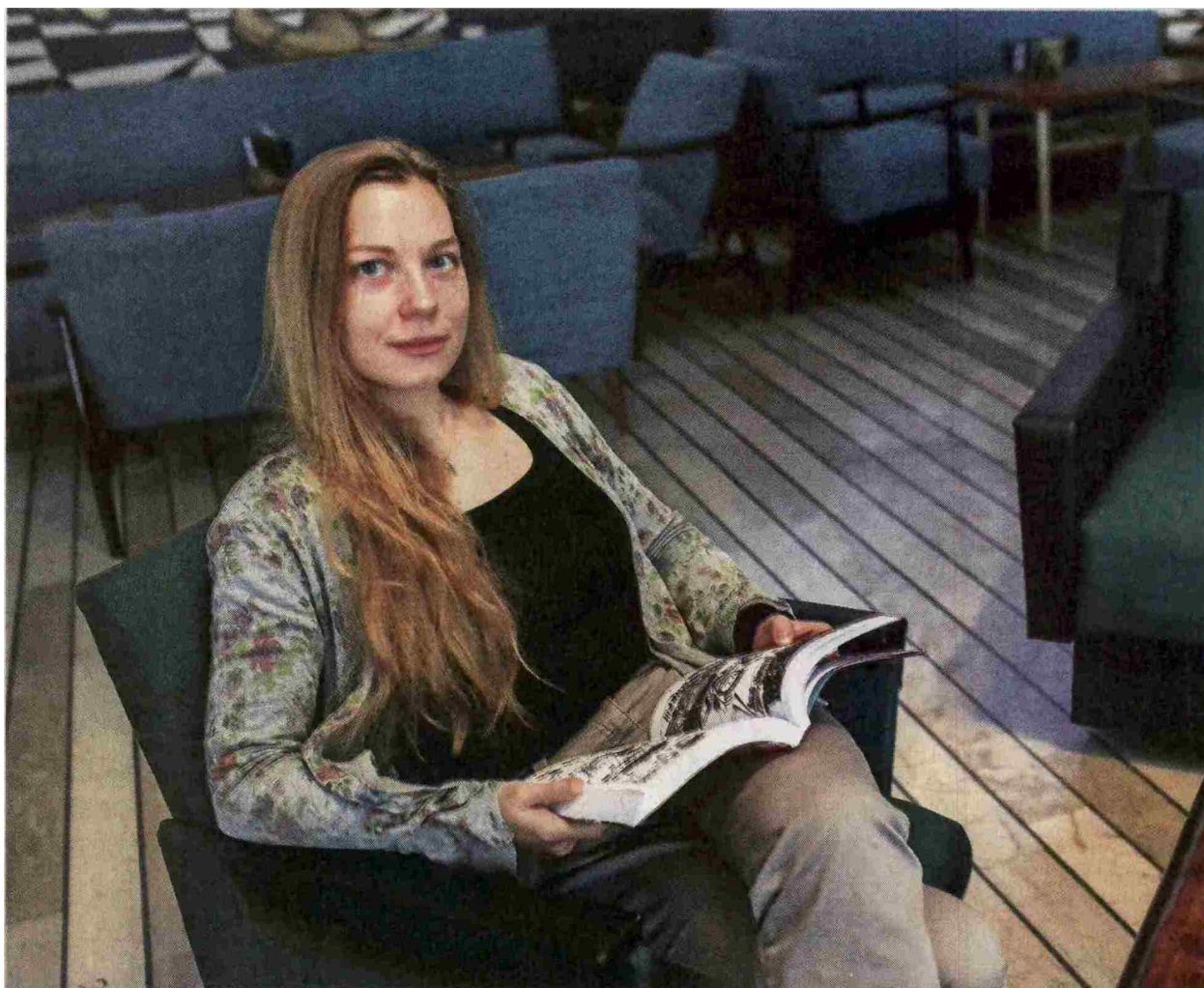
Ko sva zaključili pogovor, je sedla na motor ter se odpeljala v Smederevo blizu Beograda, da se na pol poti sreča z Ivono iz Češke, ki trenutno živi v Kazanlaku v Bolgariji, in ji preda še relativno svež izvod risoromana. Ivona ni samo njena resnična prijateljica, temveč je tudi eden glavnih protagonistov v risoromanu. Ni kaj, očitno se nam obeta še kakšen adrenalinski risoroman, nenazadnje se

Katarina Šeme v prostem času ukvarja tudi z jamarstvom. ×

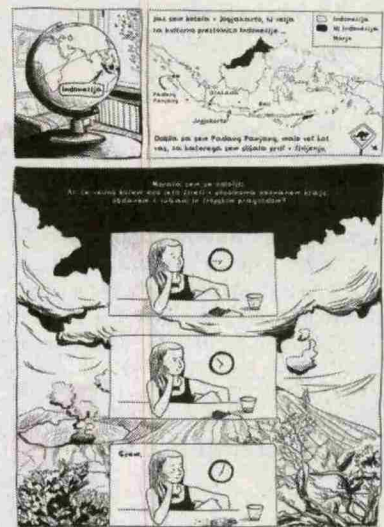
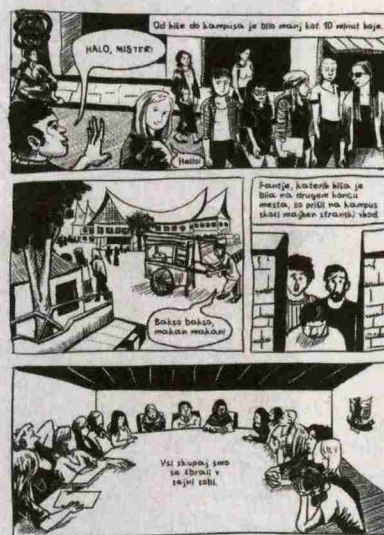
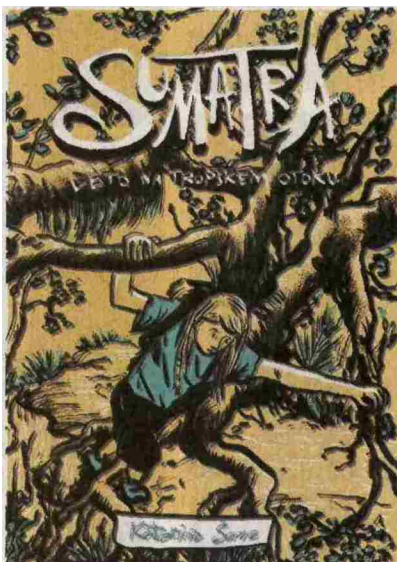
Ko berem druge risoromane, zgodba seveda pritegne, želim naprej, želim izvedeti, kaj se bo zgodilo, hkrati pa čutim, da je za samim

tekstom še nekaj več. Recimo detajli, ki jih je treba odkriti, videti – kako je postavljena roka, kam nekdo zares gleda.

Katarina Šeme, striparka

Striparka Katarina Šeme s svojim literarno-vizualnim prvencem Sumatra – Leto na tropskem otoku 📷 Jaka Gasar

Avtobiografski risoroman Sumatra – Leto na tropskem otoku striparke Katarine Šeme je poleti izšel pri založbi VigaVage.